

Presentatie Sven Gatz

Minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel

Beleid in navolging van onderzoek 'Loont Passie?'

Brussel, Muntpunt, dinsdag 22 november 2016

Beste dames en heren,

- Met zeer veel aandacht heb ik het onderzoek naar de socio-economische positie van de kunstenaar doorgenomen.
- Het is een goede oefening om bepaalde situaties cijfermatig vast te leggen, facts & figures over het sociaal-demografisch profiel te verzamelen, de activiteiten en de inkomsten
- Van een aantal pijnpunten, moet ik zeggen, ben ik niet verrast. Er is dan ook al beleid in de maak dat een antwoord moet bieden op enkele bekommernissen die naar voren zijn gekomen.

Kunstendecreet

- Het nieuwe **Kunstendecreet** voorziet in rechtstreekse steun aan kunstenaars.
- Bij de beoordeling van de **structurele werkingssubsidies** binnen het Kunstendecreet werd rekening gehouden met criteria als 'aandacht voor een **correcte vergoeding** van kunstenaars' en 'ondersteuning van kunstenaars, met specifieke aandacht voor **startende kunstenaars**' om de kunstinstituten en de kunstorganisaties attent te maken op hun

verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor de uitbouw van duurzame carrières van kunstenaars.

- Kunstenaars kunnen via het Kunstendecreet **kortlopende en meerjarige beurzen en projectsubsidies** aanvragen. Met een beurs kan een kunstenaar letterlijk tijd kopen, en zich focussen op zijn of haar werk en artistieke ontwikkeling en verdieping. Ook binnen- en buitenlandse residenties en tussenkomsten voor buitenlandse publieke presentatiemomenten zijn hier belangrijk.

Beheersovereenkomsten

- Ik vind het belangrijk dat de kunstinstellingen en kunstenorganisaties startende kunstenaars steunen en jonge initiatieven een podium geven. Ze moeten zich ook engageren om **ondersteuning** te bieden voor andere aspecten van de artistieke praktijk zoals zakelijke aspecten, productiebegeleiding, netwerking, communicatie.
- Nog voor het einde van het jaar zal met alle kunstinstellingen een **beheersovereenkomst** worden afgesloten waarin deze opdracht opgenomen wordt.

VAF en VFL

- Wat subsidies betreft kunnen de audiovisuele sector en letteren ten slotte ook steeds rekenen op steun via het Vlaams Audiovisueel Fonds en het Vlaams Fonds der Letteren.

- Het VFL heeft het reglement voor literaire tijdschriften hervormd, met klemtoon op correcte vergoedingen voor auteurs, vertalers en illustratoren.

Aanvullende financiering

- Naast subsidies zet ik ook in op aanvullende financiering. Tegen de zomer van 2017 zal ik een **Conceptnota** 'Aanvullende financiering en cultureel ondernemerschap' aan de Vlaamse Regering voorleggen met mijn beleidsaccenten op dat vlak. Waar nodig zal deze conceptnota aanleiding geven tot decretale initiatieven. Ik geef hier al een aantal beleidsmaatregelen mee die interessant kunnen zijn voor kunstenaars.
- In 2018 wil ik met een genetwerkte '**Cultuurbank**' starten die moet instaan voor verschillende diensten van kredietverstrekking, van microkredieten voor kunstenaars en kleine projecten tot risicokapitaal voor grotere organisaties en projecten en dit voor de verschillende deelsectoren van de culturele sector. De 'Cultuurbank' zal toegankelijk zijn voor de hele cultuursector, gaande van individuele culturele actoren tot rechtspersonen. Via de Cultuurbank kunnen kunstenaars bijvoorbeeld microkredieten opnemen om een creatieperiode te overbruggen indien men erna inkomsten kan genereren en het krediet kan terugbetalen.
- De 'Cultuurbank' zal, samen met een inhoudelijke partner die instaat voor de spreiding van kunst, vanaf 2018 ook verantwoordelijk zijn voor de financiële opvolging van de toekomstige **kunstkoopregeling**. Deze regeling maakt het mogelijk voor particulieren om tot een bepaald bedrag (bv. 7.000 euro) rente-arm te lenen voor de aankoop van een kunstwerk van een (jonge) beeldend kunstenaar. De kunstkoopregeling

kan een aanvullende ondersteuningsvorm zijn voor beeldend kunstenaars. De regeling zal inhoudelijk uitgewerkt en opgevolgd worden door de organisatie die, in het kader van het Kunstendecreet, instaat voor de spreiding van kunst. Uiterlijk eind juni zal ik deze organisatie aanduiden.

- Een voorbeeld van zo een microkrediet is de **Kunstenaarstoelage**. Het gaat om een tijdelijk overbruggingskrediet (een soort van renteloze lening van max. 15.000 euro) dat kunstenaars op weg wil helpen bij een project of een investering. De kunstenaarstoelage is momenteel nog opgenomen in het Kunstendecreet, maar zal een nieuwe betekenis krijgen binnen mijn beleid inzake aanvullende financiering en cultureel ondernemerschap, en dan ook in het kader van de Cultuurbank verder geoperationaliseerd worden.
- Verder zal ik de beeldende kunstenaars ondersteunen met de herinvoering van de **aankoopregeling hedendaagse kunst**. Dit aankoopbeleid van de Vlaamse Gemeenschap werd in 2006 stopgezet. De aankoopregeling zorgt niet enkel voor een bijkomende financiële ondersteuning voor kunstenaars, maar ook voor een erkenning van hun werk door de Vlaamse overheid, wat een promotie voor hun werk inhoudt. De werken komen immers terecht in de Vlaamse collectie, worden vandaar uit online ontsloten. Ze kunnen ook uitgeleend worden voor presentatie in musea, tijdelijke tentoonstellingen of publiek toegankelijke instellingen van de Vlaamse overheid. Daardoor krijgen zij een breder nationaal of zelfs internationaal podium. Hiervoor zal ik jaarlijks minstens 100.000 euro vrij maken.
- Uit het onderzoek bleek ook het belang van een **goed netwerk** en het zoeken van de juiste kanalen en contacten om een loopbaan als

kunstenaar uit te bouwen. Dit is zowel belangrijk met oog op persoonlijke omkadering en begeleiding als met oog op promotie. Omdat ik het belang van een goed netwerk onderschrijf, voorzie ik in het kader van mijn beleid rond aanvullende financiering en ondernemerschap ook ondersteuning voor cross-sectorale samenwerking binnen en buiten de culturele sector. Concreet zal ik vanaf de tweede helft van 2017 **partnerprojecten** aanmoedigen met financiële stimuli.

Advies en begeleiding

- Uit het onderzoek komt ook de vraag naar advies dat niet versnipperd te verkrijgen is of te algemeen is en begeleiding en bijscholing sterk naar voren. Naast de financiële ondersteuning zal daarom ook sterker ingezet worden op gericht advies en begeleiding. Dit is bovendien ook één van de speerpunten van mijn conceptnota 'Aanvullende financiering en cultureel ondernemerschap'.
- Zo krijgt het **Cultuurloket** (nu nog Kunstenloket) een belangrijke taak om kunstenaars uit de cultuursector wegwijs te maken in de juiste statuten en vergoedingswijzen en hen zo te helpen om effectief sociale rechten op te bouwen. Het zal ook instaan voor de zakelijke begeleiding en de weg naar ondernemerschap. Opdat informatie niet meer versnipperd aanwezig is, zal het Cultuurloket hét centraal aanspreekingspunt zijn voor advies aan de culturele sector over o.a. zakelijk beheer, kunstenaarsstatuut, juridische zaken, aanvullende financiering. Het vormt als dusdanig een kennisknooppunt binnen een professioneel

netwerk. Daar waar mogelijk en opportuun zal Cultuurloket doorverwijzen naar het juiste aanspreekpunt.

- Weliswaar zal de opdracht van het Cultuurloket ook afgestemd worden met andere initiatieven zoals bijvoorbeeld SCWITCH, de dienstverlener voor de socio-culturele sector, en Flanders DC, het aanspreekpunt vanuit economie voor de creatieve sectoren. Het Cultuurloket moet in 2018 operationeel zijn.

Initiatieven Federaal met Franse Gemeenschap

- Vervolgens is er de invoering van de **tax shelter voor podiumkunsten** waardoor investeerders die podium- of theaterwerk pre-financieren fiscaal beloond kunnen worden. De tax shelter kan ervoor zorgen dat er bij theater- of podiumwerk meer middelen beschikbaar zullen zijn tijdens het creatie- en productieproces. Door deze bijkomende private middelen kan er een boost gegeven worden aan de podiumkunsten, wat de werkgelegenheid en de correcte vergoedingen van werknemers en freelancers ook ten goede komt.
- De regeling richt zich ook expliciet naar vzw's, wat maakt dat de gesubsidieerde sector eveneens van de tax shelter zal kunnen genieten.
- Ik besprak de verschillende wetsvoorstellen en de adviezen van de Raad van State met mijn federale collega's, aangezien dit een federale bevoegdheid is. Ook consulteerde ik verschillende spelers en belangenbehartigers uit het podiumkunstenveld. Ik verwacht dat de eerste dossiers zullen kunnen worden ingediend in de loop van 2017.

- Samen met de Franse Gemeenschap en de federale overheid zal ik bekijken hoe de **knelpunten m.b.t. de regelgeving van het statuut van de kunstenaar** (o.a. sociale zekerheid, BTW, personenbelastingen) kunnen weggewerkt worden. Ik ben alvast tevreden dat de **Commissie Kunstenaars** sinds de goedkeuring van het huishoudelijk reglement door de federale regering op initiatief van minister van sociale zaken De Block opnieuw aan de slag is gegaan na lange stilstand wegens o.a. onvolledige wetgeving en beperkt budget. Kunstenaars kunnen nu opnieuw een passend statuut bekomen. Niettemin ben ik mij bewust van het feit dat er nog knelpunten zijn. Deze knelpunten werden recentelijk nog opgelijst door het Kunstenloket. Ik wil het Kunstenloket, en in de toekomst het Cultuurloket, dan ook vragen het Kunstenaarsstatuut en de knelpunten ter zake nauw te blijven opvolgen en de sector zo goed mogelijk over de regelgeving te informeren.
-